

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 6 lutego 2015r. powód K. D. wniósł o zasądzenie od Towarzystwa (...) S.A. w W. kwoty 75.000 tytułem zadośćuczynienia oraz kwoty 5.000 zł tytułem odszkodowania i ustalenia odpowiedzialności pozwanego za skutki wypadku mogące powstać w przyszłości.

W uzasadnieniu pozwu K. D. podał, że w dniu 8 sierpnia 2014r. w Ł. przy skrzyżowaniu ulic (...) doszło do wypadku komunikacyjnego. W trakcie zdarzenia powód doznał licznych złamań kości, w tym kości czaszki oraz krwiaków.

(pozew, k. 2-5)

W odpowiedzi na pozew z dnia 23 marca 2015r. strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Pozwany podniósł, iż w nieprawidłowym zachowaniu powoda należy upatrywać wyłącznej winy w powstaniu przedmiotowego zdarzenia, co stanowi przesłankę egzoneracyjną, wyłączającą odpowiedzialność strony pozwanej, zaś w przypadku nie podzielenia tej argumentacji przez Sąd, pozwany podniósł zarzut przyczynienia powoda do powstania i zwiększenia szkody na poziomie 80 %.

(odpowiedź na pozew, k. 28-44)

Pismem procesowym z dnia 13 lutego 2017r. strona powodowa rozszerzając powództwo wniosła ostatecznie o zasądzenie 200.000 zł tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od kwoty 75.000 zł od dnia doręczenia odpisu pozwu pozwanemu do dnia zapłaty (a od dnia 1 stycznia 2016r. z ustawowymi odsetkami za opóźnienie) i od kwoty 125.000 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia doręczenia pozwanemu odpisu niniejszego pisma do dnia zapłaty oraz kwoty 8.470 zł odszkodowania z tytułu zwiększonych potrzeb z ustawowymi odsetkami od kwoty 5.000 zł od dnia doręczenia odpisu pozwu pozwanemu do dnia zapłaty (a od dnia 1 stycznia 2016r. z ustawowymi odsetkami za opóźnienie) i od kwoty 3.470 zł od dnia doręczenia pozwanemu odpisu niniejszego pisma do dnia zapłaty.

(pismo procesowe, k. 371-372)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 8 sierpnia 2014r. w Ł., około godz. 22.22, na skrzyżowaniu ulicy (...) z ulicą (...) kierujący pojazdem marki (...) o nr rej. (...) wraz z naczepą S. o nr rej. (...) K. K. (1) potrafił przechodzącego przez jezdnię K. D.. K. K. (1) jechał ul. (...), po prawej połowie jezdni (ulica dwukierunkowa, dwupasmowa) z Ł. w kierunku S.. Po obu stronach jezdni w miejscu zdarzenia nie ma chodnika. W pobliżu skrzyżowania ul. (...) z podporządkowaną ul. (...) na gruntowym poboczu, po prawej stronie ul. (...) znajdował się pieszy K. D.. Był on nietrzeźwy. Kierujący zespołem pojazdów K. K. (1) widział idącego poboczem K. D.. Było już ciemno, nadto miejsce, w którym doszło do zdarzenia nie było oświetlone. Panowało duże natężenie ruchu. Pieszy wszedł na jezdnię w miejscu, gdzie nie było przejścia dla pieszych. Przekraczał jezdnię ul. (...) ze strony prawej na lewą. K. D. w chwili zdarzenia był ubrany w ciemne krótkie spodenki i koszule, miał na sobie klapki. Temperatura powietrza wynosiła 16°C.

Kiedy pieszy wszedł na jezdnię, kierujący pojazdem podjął próbę hamowania oraz trąbił. Uderzył powoda przednią częścią pojazdu.

W miejscu wypadku obowiązywało ograniczenie prędkości obowiązujące na terenie zabudowanym, tj. do 50 km/h. Kierujący zespołem pojazdów (...) bezpośrednio przed zdarzeniem poruszał się z prędkością wynoszącą ok. 67 km/h.

(notatka urzędowa, k. 131-132, zeznania świadka A. P., protokół z 17.05.2016r., k. 290-290v., 00:22:58-00:30:29, zeznania świadka K. K., protokół z 17.05.2016r., k. 289v.-290, 00:10:36-00:21:13, opinia biegłego sądowego w zakresie ekspertyzy wypadków drogowych M. M., k. 318-349)

K. K. (1) widząc pieszego K. D. poruszającego się poboczem, nie przypuszczał, że ten wejdzie na jezdnię. Na podstawie jego zachowania ocenił, że pieszy może się znajdować w stanie nietrzeźwości.

(zeznania świadka K. K., protokół z 17.05.2016r., k. 289v.-290, 00:14:35-00:21:13)

W chwili zdarzenia sprawca wypadku miał zawartą z Towarzystwem (...) S.A. umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej.

(okoliczność bezsporna)

Zdarzenie miało miejsce w obrębie skrzyżowania, w warunkach ograniczonej widoczności.

Bezpośrednią przyczyną wypadku drogowego z dnia 8 sierpnia 2014 r. było niezastosowanie się pieszego K. D. do przepisów ruchu drogowego tj. niezachowanie szczególnej ostrożności oraz nieustąpienie pierwszeństwa nadjeżdżającemu pojazdowi. Pieszy w warunkach ograniczonej widoczności wtargnął bezpośrednio pod nadjeżdżający zespół pojazdów (...) z przyczepą (...) kierowany przez K. K. (1).

Kierujący pojazdem (...) bezpośrednio przed zdarzeniem widział poruszającego się poboczem pieszego – K. D., rozpoznał również, że może być on w stanie nietrzeźwości. Na taki stan zagrożenia powinien być zareagować poprzez co najmniej zmniejszenie prędkości pojazdu. Reakcja na obecność pieszego w ruchu poprzez użycie jedynie sygnału dźwiękowego w ocenie biegłego była niewystarczająca. Brak odpowiedniej reakcji na powstały stan zagrożenia było błędem w taktyce jazdy. Kierujący pojazdem (...) bezpośrednio przed zdarzeniem poruszał się z prędkością wynoszącą ok. 67 km/h (dopuszczalna prędkość w miejscu zdarzenia wynosiła 50 km/h). Przekroczenie prędkości przez kierującego pojazdem (...) było również błędem w taktyce jazdy i miało wpływ na zaistnienie wypadku oraz mogło mieć wpływ na skutki przedmiotowego zdarzenia. Uniknięcie przedmiotowego zdarzenia uwarunkowane było możliwością odpowiednio wczesnego rozpoznania sytuacji niebezpiecznej na drodze oraz bezzwłódnym podjęciem manewru intensywnego hamowania zespołu pojazdów. Zdarzenie miało miejsce w obrębie skrzyżowania, zaś zbliżając się do skrzyżowania kierujący pojazdem, obowiązany jest zachować szczególną ostrożność.

Gdyby kierujący pojazdem m-ki (...) poruszał się z prędkością administracyjnie dopuszczalną, to po odpowiednio wczesnym, bezzwłódnym podjęciu działań obronnych (w postaci hamowania pojazdu) na powstały stan zagrożenia miał możliwość uniknięcia zdarzenia.

Stan zagrożenia został wywołany przez pieszego – K. D.. Do przedmiotowego wypadku drogowego nie doszłoby, gdyby pieszy nie wtargnął na jezdnię, po której poruszały się inne pojazdy. W miejscu zdarzenia panował intensywny ruch pojazdów. Możliwym jest, że wejście pieszego pod nadjeżdżający pojazd mogło być spowodowane nadmierną pewnością siebie oraz obniżeniem krytycyzmu w stosunku do własnych działań, wywołanym przez spożyty alkohol.

(opinia biegłego sądowego w zakresie ekspertyzy wypadków drogowych M. M., k. 318-349)

Z miejsca zdarzenia powód został przewieziony karetką Pogotowia (...) do (...) im. WAM w Ł., gdzie był hospitalizowany w Klinice (...) i Intensywnej Terapii od 8 do 29 sierpnia 2014r.

Rozpoznano u niego uraz śródczaszkowy – rozlany uraz mózgu, krwiak nadtwardówkowy, krwotok podpajęczynówkowy, wielokrotne złamania kości czaszki i twarzoczaszki oraz uraz wielonarządowy.

W trybie pilnym powód został przewieziony na B. Operacyjny Kliniki (...) celem leczenia operacyjnego ostrego krwiaka nadtwardówkowego. Ponownie został przyjęty na Oddział Intensywnej Terapii w dniu 9.08.2014r., w stanie ogólnym bardzo ciężkim - niewydolny oddechowo, niestabilny krążeniowo.

W dniu 29.08.2014r. został przyjęty do Kliniki (...) w/w szpitala, gdzie był leczony i rehabilitowany do dnia 15.09.2014r. Następnie był rehabilitowany od dnia 29.09. – 28.10.2014r. w Klinice (...) im. WAM, w której odbywał również terapię logopedyczną.

(dokumentacja medyczna, k. 7-16, k. 213)

Po wypisaniu ze szpitala powód pozostawał pod opieką (...) przy Szpitalu im. WAM. Pozostawał pod opieką poradni rehabilitacji (...) w Ł., gdzie w okresie od 21 stycznia do 3 lutego 2015r. był rehabilitowany ambulatoryjnie. Podjął także leczenie neurologiczne.

(historia choroby, k. 237-240, k. 213)

Orzeczeniem Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności z dnia 7 listopada 2014r. powód został uznany za osobę niepełnosprawną w stopniu znacznym (jako początek istnienia tej niepełnosprawności wskazana została data 8.08.2014r.).

Lekarz orzecznik ZUS orzekł w dniu 11 czerwca 2015r., że powód jest całkowicie niezdolny do pracy do 30.06.2018r.

(orzeczenia, k. 213)

Z chirurgicznego punktu widzenia powód w związku z wypadkiem doznał rozległego, znacznego urazu zamkniętego klatki piersiowej, w wyniku którego doszło u niego do rozległych obrażeń ściany klatki piersiowej, rusztowania kostnego klatki piersiowej oraz narządów wewnętrznych klatki piersiowej. Stopień nasilenia obrażeń był tak znaczny, że wystąpiła ostra niewydolność oddechowa wymagająca leczenia oddechem zastępczym z respiratora.

W zakresie obrażeń ściany klatki piersiowej i rusztowania kostnego u powoda wystąpiły liczne złamania dziesięciu lewych żeber, od 1-go do 10-go i złamanie rękoności mostka.

W zakresie obrażeń narządów wewnętrznych klatki piersiowej wystąpiło stłuczenie lewego płuca, odma lewej jamy opłucnej i krwiak lewej jamy opłucnej. Powód wymagał zastosowania drenażu ssącego lewej jamy opłucnej oraz leczenia oddechem zastępczym z respiratora z powodu ostrej niewydolności oddechowej. Takie obrażenia klatki piersiowej skutkują realnym zagrożeniem życia wskutek zaburzeń oddychania, krwawienia i odruchów płucno – płucnych i płucno – sercowych, ale jeżeli zostanie wdrożona właściwa specjalistyczna pomoc – to następstwa tych obrażeń mogą rychło ustąpić, nie pozostawiając istotnych naruszeń sprawności organizmu. U powoda opanowano skutki uszkodzenia lewego płuca, zatrzymano krwawienie i przeciek powietrza z uszkodzonego mięszu płucnego, przywrócono prawidłową objętość lewego płuca. Złamane żebra i rękoność mostka uległy konsolidacji w późniejszym terminie, z pozostawieniem niewielkich zniekształceń ściany klatki piersiowej.

Rozmiar odczuwanych przez powoda cierpień fizycznych był bardzo znaczny. Dolegliwości trwały na dzień wydania opinii (tj. czerwiec 2015r.). Zmiany w obrębie klatki piersiowej uległy wygojeniu pod wpływem zastosowanego leczenia.

Łącznie uszczerbek na zdrowiu powoda z przyczyn torakochirurgicznych wynosi 40% (w tym stały uszczerbek na zdrowiu wskutek złamań licznych żeber lewych z obecnością zniekształceń klatki piersiowej i bez zmniejszenia pojemności życiowej płuc – wg punktu 58 „a” tabeli uszczerbkowej -10%, stały uszczerbek na zdrowiu wskutek złamania rękoności mostka ze zniekształceniem – wg punktu 59 tabeli uszczerbkowej - 10% oraz długotrwały uszczerbek na zdrowiu wskutek uszkodzenia lewego płuca i lewej opłucnej pod postacią stłuczenia i lewego płuca, odmy i krwiaka lewej jamy opłucnej, z ostrą niewydolnością oddechową leczoną oddechem zastępczym z respiratora – wg punktu 61 „b” – 20%).

W dniach od 15.09 do 29.09.2014r. powód wymagał opieki do 10 godzin na dobę, po zakończeniu rehabilitacji szpitalnej wymagał ok. 6 godzin opieki na dobę do lutego/marca 2015r., nie wymaga już opieki osób trzecich.

Po zakończeniu okresu hospitalizacji powód nie kontynuował leczenia pulmonologicznego ani torakochirurgicznego, również nie przyjmował leków z tego zakresu. Nie musiał korzystać z zabiegów rehabilitacyjnych, oprócz wdrożonych w okresie leczenia szpitalnego.

W zakresie następstw wypadku z dnia 8 sierpnia 2014r. powoda należy uznać za osobę wyleczoną. Nie wymaga dalszego leczenia chirurgicznego ani torakochirurgicznego.

(opinia biegłego z zakresu chirurgii M. G., k. 116-120)

W aspekcie neurologicznym w wyniku wypadku z dnia 8 sierpnia 2014r. powód K. D. doznał ciężkiego, rozlanego urazu czaszkowo-mózgowego z krwiakiem nadwardówkowym, krwotokiem podpajęczynówkowym, mnogimi złamaniami kości czaszki i twarzoczaszki oraz urazu kręgosłupa piersiowego z wieloodłamowym złamaniem prawego wyrostka poprzecznego kręgu (...), złamaniem górnej blaszki granicznej trzonów kręgów (...) i (...).

Trwały neurologiczny uszczerbek na zdrowiu powoda wynosi łącznie 100% (w tym wg pkt 9 b tabeli uszczerbkowej – 55% /encefalopatia ze zmianami charakterologicznymi/, wg pkt 11 c tabeli uszczerbkowej – 40% /afazja znacznego stopnia utrudniająca porozumiewanie się/ oraz wg pkt 94b – 5% /urazowe zespoły korzonkowe piersiowe/).

Doznane przez powoda na skutek wypadku cierpienia fizyczne i psychiczne były bardzo znaczne i trwałe na dzień wydania opinii (tj. wrzesień 2015r.).

K. D. wymagał pomocy osób trzecich w okresie pomiędzy pobytami w szpitalach tj. od 15.09. – 29.09.2014r. w wymiarze około 10 godzin na dobę, następnie w okresie od listopada 2014r. do marca 2015r. przez około 5 godzin dziennie. Do dnia wydania opinii (tj. wrzesień 2015r.) wymagał pomocy osób trzecich w załatwianiu wszelkich spraw poza domem (robienie zakupów, wizyty lekarskie, załatwianie spraw urzędowych) oraz w przygotowywaniu posiłków, sprzątaniu, w wymiarze 3 godzin dziennie.

Powód korzysta z wizyty u neurologa w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia. Poniesione koszty związane z prywatną pomocą psychologa i logopedy są uzasadnione.

Koszty leczenia neurologicznego od czasu wyjścia ze szpitala do chwili wydania opinii, tj. września 2015r. wynosiły 200 zł miesięcznie (M. 2,4 g – 2,4 q – O, (...) 1 tabl. / dobę oraz B. 24 mg 2 tabl. / dobę).

Rokowania na przyszłość w zakresie encefalopatii i możliwości ustąpienia afazji są niepomyślne, ponieważ doszło do trwałego uszkodzenia mózgu. Bóle kręgosłupa piersiowego znacznie zmniejszyły się. Nie można wykluczyć jednak szybszego narastania zmian zwyrodnieniowych po doznanym urazie tego odcinka kręgosłupa i nawrotu dolegliwości bólowych.

(opinia biegłego z zakresu neurologii J. B., k. 206-211)

Z punktu widzenia rehabilitacji medycznej u powoda występuje niewielki niedowład połowiczny prawostronny, prawostronny zespół bolesnego barku ze znacznym ograniczeniem ruchomości, stan po urazie czaszkowo-mózgowym z pourazowym krwiakiem nadwardówkowym, stan po urazie wielonarządowym oraz afazja amnestyczna.

W wyniku wypadku z dnia 8 sierpnia 2014 r. powód doznał urazu czaszkowo-mózgowego z krwiakiem nadwardówkowym, urazu klatki piersiowej z licznymi złamaniami żeber i obrażeniami narządów klatki piersiowej, złamania rękodośćki mostka po stronie prawej, złamania wieloodłamowego końca bliższego prawej kości ramiennej, wieloodłamowego złamania okolicy kąta lewej łopatki, wieloodłamowego złamania wyrostka poprzecznego T., złamania górnej blaszki granicznej trzonów (...) i (...) i złamań w obrębie twarzoczaszki.

Rozmiar odczuwanych przez niego cierpień fizycznych był znaczny przez około 3 miesiące (wynikał z nasilonych dolegliwości bólowych po urazie wielomiejscowym, niedogodności wynikających z długotrwałej hospitalizacji, w tym prowadzonego leczenia operacyjnego i badań inwazyjnych - np. pobieranie krwi, znacznego ograniczenie sprawności).

Na listopad 2015r. (data wydania opinii) zakres cierpień fizycznych odczuwany przez powoda był umiarkowany (prawostronny zespół bolesny barku, bóle głowy).

Trwały uszczerbek na zdrowiu K. D. wynosi łącznie 20% (w tym 5% wg pkt 5d tabeli uszczerbkowej w związku z niewielkim niedowładem połowicznym kończyny prawej w wysokości oraz 15% wg pkt 113a w związku z prawostronnym zespołem bolesnego barku ze znacznym ograniczeniem ruchomości).

Powód wymagał pomocy osób trzecich w czasie pobytu w domu tj. po wypisaniu z (...) im. WAM przez dwa tygodnie w zakresie 8-10 godzin dziennie (w czynnościach samoobsługi i prowadzenia gospodarstwa domowego), następnie po wypisaniu z oddziału rehabilitacji samodzielność powoda poprawiła się – wymagał pomocy osób trzecich przez około 5 miesięcy (do marca 2015 r.) średnio 5 godzin dziennie (w niektórych czynnościach samoobsługi i we wszystkich czynnościach prowadzenia gospodarstwa domowego, w dowożeniu na rehabilitację, wizyty lekarskie, do psychologa i logopedy). Od kwietnia 2015 roku do listopada 2015r. (tj. do dnia wydania opinii) wymagał pomocy osób trzecich w zakresie średnio 2 godzin dziennie (w niektórych czynnościach prowadzenia gospodarstwa domowego, tj. w gotowaniu, w zrobieniu zakupów, przy okresowych większych pracach porządkowych w domu, np. odkurzenie, mycie okien, w załatwianiu spraw urzędowych i wizytach lekarskich).

W związku rehabilitacją powód nie musiał przyjmować leków, nie ponosił kosztów porad lekarskich i zabiegów fizjoterapeutycznych (trzykrotnie korzystał z wizyt u lekarza rehabilitacji medycznej w ramach NFZ, nadto korzystał z rehabilitacji szpitalnej i ambulatoryjnej w ramach NFZ).

Stan zdrowia powoda jest umiarkowanie zły. Rehabilitacja nie została zakończona. Mimo systematycznej rehabilitacji nie udało się uzyskać istotnej poprawy w zakresie prawego barku. Powód nadal wymaga rehabilitacji w związku z uszkodzeniem ośrodkowego układu nerwowego i niedowładem kończyn prawych. Przebyty uraz kręgosłupa może w przyszłości prowadzić do wystąpienia zespołów bólowych przeciążeniowych i wcześniejszych zmian zwyrodnieniowych. Obecnie wskazana jest rehabilitacja w warunkach stacjonarnych – 3 tygodnie w oddziale rehabilitacji, następnie 20-30 dni zabiegowych w poradni rehabilitacji (celem utrwalenia efektów rehabilitacji). W związku z rozległym uszkodzeniem ośrodkowego układu nerwowego i braku trwałości rehabilitacji w przyszłości powód będzie wymagał rehabilitacji 2 krotnie po 10 dni zabiegowych w roku. Rehabilitacja może być realizowana w ramach NFZ.

(opinia biegłego z zakresu rehabilitacji medycznej K. K., k. 231-236)

Psychopatologicznym następstwem obrażeń doznanych przez powoda w przedmiotowym wypadku było wystąpienie zaburzeń psychicznych o obrazie encefalopatii pourazowej ze zmianami osobowości, skutkującej powstaniem trwałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości 65% (wg pkt 9b tabeli uszczerbkowej) oraz stresogennych zaburzeń adaptacyjnych powodujących długotrwały uszczerbek na zdrowiu w wysokości 7% (wg pkt. 10a tabeli uszczerbkowej)- łącznie 72%.

Wypadek i jego skutki miały też charakter stresogenny – bardzo niekorzystna zmiana sytuacji życiowej powoda po tym zdarzeniu spowodowała wystąpienie u niego zaburzeń adaptacyjnych. Nasilenie „powypadkowych” dysfunkcji psychicznych powoda jest znaczne, utrudniają mu one społeczne przystosowanie i codzienne funkcjonowanie, wpływają negatywnie na sferę poznawczą, emocjonalną i motywacyjno-motoryczną, a więc wszystkie podstawowe obszary życia psychicznego.

Cierpienia psychiczne powoda w całym okresie powypadkowym należy uznać za znaczne. Zaburzenia psychiczne powoda spowodowane urazem czaszkowo-mózgowym oraz stresogennym wpływem zdarzenia z dnia 8.08.2014r. stanowią wskazanie do leczenia psychiatrycznego.

Z uwagi na charakter i nasilenie powypadkowych dysfunkcji psychicznych, (na dzień wydania opinii, tj. styczeń 2016r.) powód wymagał opieki i pomocy ze strony innych osób w wielu czynnościach i działaniach wymagających pełnej sprawności intelektualnej, stabilności emocjonalnej i zachowanego krytycyzmu.

Rokowanie psychiatryczne odnośnie dalszego przebiegu zaburzeń spowodowanych organicznym uszkodzeniem (...) (encefalopatia) jest niepomysłne, zaś co do zaburzeń adaptacyjnych - istnieje możliwość ich stopniowego cofania się, zwłaszcza po podjęciu terapii w (...).

W aspekcie zdolności do czynności prawnych stan zdrowia powoda umożliwia mu właściwe rozeznanie i pokierowanie swoim postępowaniem.

(opinia biegłego psychiatry J. K., k. 249-254, ustna opinia uzupełniająca, protokół rozprawy z 17.05.2016r., k. 289v., adnotacja – 00:04:17)

W chwili przedmiotowego wypadku powód miał 60 lat. Z zawodu jest lakiernikiem samochodowym, przed wypadkiem był zatrudniony jako pomoc w Domu Pomocy Społecznej.

(okoliczność bezsporna)

Pismem z dnia 4 września 2014r., otrzymanym przez stronę pozwaną w dniu 5 września 2014r., powód zgłosił zaistniałą szkodę i wniósł o przyznanie tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną w związku z wypadkiem krzywdę kwoty 400.000 zł oraz kwoty 40.000 zł odszkodowania tytułem zwiększonych potrzeb.

(zgłoszenie szkody, k. 74, potwierdzenie wpływu, k. 70)

Pozwany ubezpieczyciel odmówił wypłaty świadczeń.

(pismo, k. 61)

Stawka (...) Komitetu Pomocy (...) za 1 godzinę usług opiekuńczych w okresie od 1 lipca 2013r. wynosiła 11 zł.

(okoliczność znana sądowi z urzędu)

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie powołanych dowodów, w szczególności w oparciu o opinie biegłych sądowych, dokumentację medyczną oraz zeznania świadków.

Ustalając okoliczności związane z doznanymi przez powoda w wypadku z dnia 8 sierpnia 2014r. obrażeniami ciała, rozmiarem odczuwanych przez niego cierpień psychicznych i fizycznych, stopniem trwałego uszczerbku na zdrowiu, koniecznością specjalistycznego leczenia, wysokością związanych z tym wydatków, potrzebą korzystania z pomocy innych oraz rokowań na przyszłość w zakresie jego stanu zdrowia, sąd odwołał się do opinii biegłych sądowych z zakresu chirurgii – M. G., z zakresu neurologii – J. B., z zakresu rehabilitacji medycznej – K. K. oraz z zakresu psychiatrii – J. K., uznając, że przedmiotowe opinie są pełne, rzetelne i jako takie w pełni przydatne dla celów dowodowych.

Łączna wysokość uszczerbku na zdrowiu powoda, ustalonego w oparciu o powołane opinie biegłych sądowych, została określona na poziomie 177 % (uszczerbek stwierdzony przez lekarza neurologa - w wysokości 55 % zawiera się w uszczerbku ustalonym przez biegłego lekarza psychiatrę w wysokości 65 %).

Ustaleń odnośnie przebiegu wypadku sąd dokonał na podstawie zeznań świadków K. K. oraz A. P., oceniając ich wiarygodność przez pryzmat treści opinii biegłego sądowego w zakresie ekspertyzy wypadków drogowych M. M. (2). Wskazana opinia charakteryzowała się wewnętrzną spójnością, przejrzystością oraz logiką wywodu. Żadna ze stron nie zakwestionowała prawidłowości wyciągniętych przez biegłego wniosków, Sąd także nie podjął wątpliwości co do jej rzetelności. Z tych wszystkich względów należało uznać wskazaną opinię za w pełni przydatne i wiarygodne źródło dowodowe.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo podlegało uwzględnieniu jedynie częściowo, z uwagi na przyczynienie się powoda do powstania szkody.

Strona pozwana podnosiła, że szkoda powstała z wyłącznej winy poszkodowanego alternatywnie podniosła zarzut jego 80% przyczynienia się do powstania szkody.

Bezspornym było natomiast, iż pojazd uczestniczący w zdarzeniu objęty był ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w pozwanym towarzystwie ubezpieczeniowym.

Zgodnie z art. 805 § 1 k.c., przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej pozwany ubezpieczyciel przejmuje na siebie odpowiedzialność za szkody wyrządzone osobom trzecim przez kierującego pojazdem zobowiązując się, w zamian za zapłatę przez ubezpiezonego umówionej składki, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku (art. 822 § 1 k.c.).

Zawarcie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej nakłada zatem na ubezpieczyciela obowiązek naprawienia szkody w razie nastąpienia określonego w umowie wypadku. Przesłanką powstania obowiązku świadczenia przez ubezpieczyciela z tytułu umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej jest stan odpowiedzialności cywilnej ubezpieczającego (ubezpiezonego) za szkodę wyrządzoną osobie trzeciej. Podstawa odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń i jej zakres wyznaczone są więc istnieniem i rozmiarem zobowiązania ciążącego na ubezpieczonym samoistnym posiadaczu wskazanego pojazdu mechanicznego.

Z uwagi na to, iż w stanie faktycznym sprawy, doszło do potrącenia pieszego, podstawę odpowiedzialności stanowią art. 436 § 1 k.c. w zw. z art. 435 k.c. Zgodnie z powołanymi przepisami samoistny posiadacz mechanicznego środka komunikacji, poruszany za pomocą sił przyrody, ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch pojazdu, chyba, że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności.

Zgodnie z przepisem **art. 362 k.c.** jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności. Przyczynienie się poszkodowanego do powstania lub zwiększenia szkody ma miejsce wówczas, gdy szkoda jest skutkiem nie tylko zdarzenia, z którym ustawa łączy obowiązek odszkodowawczy innego podmiotu, ale także zachowania się samego poszkodowanego. Zachowanie się poszkodowanego jest więc w konstrukcji przyczynienia traktowane jako adekwatna współprzyczyna powstania lub zwiększenia szkody (tak SN w wyroku z dnia 20 czerwca 1972 r., II PR 164/72, LEX nr 7098).

U podłoża tej konstrukcji leży założenie, że jeżeli sam poszkodowany swoim zachowaniem wpłynął na powstanie lub zwiększenie szkody, słusznym jest, by poniósł konsekwencje swego postępowania. Jak podkreśla Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie, przyczynienie się w ujęciu art. 362 k.c. oznacza, że pomiędzy zachowaniem poszkodowanego a szkodą istnieje adekwatny związek przyczynowy. Wina lub oczywista nieprawidłowość (albo ich brak) po stronie poszkodowanego podlegają uwzględnieniu przy ocenie, czy i w jakim stopniu przyczynienie się uzasadnia obniżenie odszkodowania (por. wyrok SN z 29 października 2008 r., IV CSK 228/08, niepubl.).

Na gruncie niniejszej sprawy, w świetle poczynionych ustaleń sąd doszedł do przekonania, iż powód swoim zachowaniem przyczynił się do powstania szkody, będąc pieszym – uczestnikiem ruchu drogowego, nie zastosował się do przepisów ruchu drogowego tj. nie zachował szczególnej ostrożności oraz nie ustąpił pierwszeństwa nadjeżdżającemu pojazdowi. Wtargnął on w warunkach ograniczonej widoczności bezpośrednio pod nadjeżdżający zespół pojazdów (...) z przyczepą (...) kierowany przez K. K. (1). Powód swoim zachowaniem naruszył art. 13 i 14 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym).

Jednakże nie można tracić z pola widzenia faktu, iż kierujący pojazdem (...) bezpośrednio przed zdarzeniem poruszał się z prędkością wynoszącą ok. 67 km/h, a zatem przekraczając dopuszczalną prędkość na tym odcinku drogi (dopuszczalna prędkość w miejscu zdarzenia wynosiła 50 km/h). Widział poruszającego się poboczem pieszego – K. D., rozpoznał również, że może on się znajdować w stanie nietrzeźwości (zwłaszcza, że pieszy poruszał się w krótkich

spodenkach i klapkach, a temperatura powietrza wynosiła 16°C), a zatem mógł przypuszczać, iż pieszy nie będzie się stosował do przepisów ruchu drogowego. Na taki stan zagrożenia powinien był zareagować co najmniej zmniejszeniem prędkości pojazdu. Zdarzenie miało miejsce w obrębie skrzyżowania, w warunkach ograniczonej widoczności, przy intensywnym ruchu pojazdów, zaś wzdłuż jezdni nie było chodnika, a K. K. (1) poruszał się zespołem pojazdów, składającym się z samochodu ciężarowego oraz przyczepy ciężarowej.

Swoim zachowaniem K. K. (1) naruszył przepisy art. 3 ust. 1, art. 19 ust. 1, art. 20 oraz art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym. Kierujący pojazdem jest obowiązany jechać z prędkością zapewniającą panowanie nad pojazdem, z uwzględnieniem warunków, w jakich ruch się odbywa, a w szczególności: rzeźby terenu, stanu i widoczności drogi, stanu i ładunku pojazdu, warunków atmosferycznych i natężenia ruchu (art. 19 ust. 1), z prędkością nieprzekraczającą dopuszczalnej na danym obszarze wynoszącej 50 km/h. Nadto zbliżając się do skrzyżowania kierujący pojazdem, obowiązany jest zachować szczególną ostrożność.

Jak wynika z opinii biegłego sądowego w zakresie ekspertyz wypadków drogowych M. M. (2), kierujący miał możliwość uniknięcia zderzenia z pieszym, gdyby poruszał się z prędkością administracyjnie dopuszczalną w miejscu zdarzenia i odpowiednio wcześniej oraz bezzwłocznie podjął działania obronne w postaci hamowania pojazdu. K. K. (1) widząc pieszego zareagował jedynie użyciem sygnału dźwiękowego, co był w zaistniałej sytuacji działaniem niewystarczającym i także stanowiło błąd w taktyce jazdy. Nadto należy pamiętać, iż zdarzenie miało miejsce w warunkach ograniczonej widoczności, przy dużym natężeniu ruchu, w obrębie skrzyżowania z ulicą podporządkowaną, w warunkach nocnych, na terenie zabudowanym.

Tym samym, w ocenie sądu, materiał dowodowy nie pozwala na przypisanie wyłącznej winy w powstaniu szkody K. D..

Mając powyższe na uwadze, sąd ustalił przyczynienie się powoda do powstania szkody na poziomie 60%. Ocena wynika z całokształtu okoliczności sprawy, o czym była mowa powyżej.

Powód w pierwszej kolejności żądał **zadośćuczynienia** za krzywdę doznaną w wyniku zdarzenia z dnia 8 sierpnia 2014r. Podstawą prawną tego roszczenia stanowi art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 444 k.c.

Zgodnie z powołanymi przepisami w wypadku m.in. uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Powołana krzywda ujmowana jest jako cierpienie psychiczne i fizyczne wynikające z uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia.

Zadośćuczynienie jest szczególną formą rekompensaty pieniężnej w wypadku wyrządzenia szkody niemajątkowej. Ustawodawca nie wskazał żadnych kryteriów ustalania jego wysokości, ale z dotychczasowego orzecznictwa wynika, przy oznaczeniu zakresu wyrządzonej krzywdy należy uwzględniać rodzaj naruszonego dobra, natężenie i czas trwania naruszenia, trwałość skutków naruszenia, ich nieodwracalny charakter polegający zwłaszcza na kalectwie, długotrwałość i przebieg procesu leczenia, stopień ich uciążliwości, intensywność ujemnych doznań fizycznych i psychicznych, wiek pokrzywdzonego, rokowania na przyszłość, a także stopień winy sprawcy (wyrok SN z 20 kwietnia 2006 r., IV CSK 99/05, LEX nr 198509; wyrok SN z 1 kwietnia 2004 r., II CK 131/03, LEX nr 327923; wyrok SN z 19 sierpnia 1980 r., IV CR 283/80, OSN 1981/5/81, LEX nr 2582).

Zadośćuczynienie ma charakter kompensacyjny, a więc powinno przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość. Jednak przy jego ustalaniu należy mieć na względzie potrzebę utrzymania wysokości zadośćuczynienia w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa (wyrok SN z dnia 30 stycznia 2004 r., I CK 131/2003, OSNC 2005, nr 2, poz. 40, LEX nr 141820). Kwota zadośćuczynienia nie może stanowić źródła wzbogacenia, a jedynym kryterium dla oceny wysokości zasądanego zadośćuczynienia jest rozmiar krzywdy powoda (wyrok SA w Lublinie z dnia 12 października 2004 r., I ACa 530/04, LEX nr 179052).

Przy określeniu wysokości zadośćuczynienia sąd miał na względzie nie tylko wysokość wykazanego postępowaniem uszczerbku na zdrowiu, ale i wszystkie okoliczności sprawy.

Wypadek z dnia 8 sierpnia 2014r. spowodował przede wszystkim poważne obrażenia w obrębie głowy powoda, uraz czaszkowo-mózgowy z licznymi złamaniami kości czaszki, a także obrażenia narządów wewnętrznych, w tym w okolicy klatki piersiowej, skutkujących realnym zagrożeniem życia. Powód doznał urazu kręgosłupa, złamania żeber, stłuczenia lewego płuca, odmy jamy opłucnej oraz licznych krwiaków. Wskazane obrażenia były tak znaczne, że wystąpiła u niego ostra niewydolność oddechowa, został podłączony do respiratora. Bezpośrednio po wypadku przez przeszło miesiąc, przebywał w szpitalu. Nadto ciężki uraz czaszkowo-mózgowy wiązał się z wystąpieniem krwiaka nadtworówkowym, czego konsekwencją była konieczność poddania się w trybie pilnym operacji. Doznany przez powoda uszczerbek na zdrowiu wyniósł łącznie aż 177 %. W okresie hospitalizacji, a następnie podczas rekonwalescencji, powód był uzależniony od pomocy innych osób, nadal wymaga pomocy osób trzecich. Istotne ograniczenia życia codziennego powoda utrzymują się do dzisiaj, a niektóre będą trwały przez całe jego życie. Powód nadal cierpi na niedowład połowiczny prawostronny oraz prawostronny zespół bolesnego barku skutkujący znacznym ograniczeniem ruchomości. Pozostałością złamania żeber i rękoności mostka są także niewielkie zniekształcenia ściany klatki piersiowej. Przebyty uraz kręgosłupa może w przyszłości prowadzić do wystąpienia zespołów bólowych i wcześniejszych zmian zwyrodnieniowych. Nadto nie można tracić z pola widzenia faktu, iż powód nadal wymaga rehabilitacji w związku z uszkodzeniem ośrodkowego układu nerwowego i niedowładem kończyn prawych.

Następstwem przebytych przez powoda w przedmiotowym wypadku obrażeń było wystąpienie u niego także zaburzeń psychicznych o obrazie encefalopatii pourazowej ze zmianami osobowości oraz zaburzeń adaptacyjnych. U powoda doszło do trwałego uszkodzenia mózgu. Część skutków przedmiotowego wypadku powód będzie już odczuwał do końca życia. Rokowania na przyszłość w zakresie zaburzeń spowodowanych uszkodzeniem ośrodkowego układu nerwowego (encefalopatii) są niepomysłne. Będące skutkiem wypadku powstałe u powoda zaburzenia psychiczne utrudniają mu nie tylko społeczne przystosowanie się, ale i codzienne funkcjonowanie, wpływają negatywnie na sferę poznawczą, emocjonalną i motywacyjno-motoryczną. Z powodu dysfunkcji psychicznych, K. D. przy wykonywaniu czynności wymagających pełnej sprawności intelektualnej oraz stabilności emocjonalnej jest zmuszony korzystać z pomocy innych osób. Nadto u powoda wystąpiła afazja znacznego stopnia utrudniająca porozumiewanie się. Powód zmuszony był korzystać z pomocy psychologicznej, logopedycznej oraz neurologicznej, zażywał leki neurologiczne.

Przy określeniu wysokości zadośćuczynienia Sąd miał również na względzie, że skutek wypadku powód doznał cierpień fizycznych i psychicznych w znacznym rozmiarze. Trwają one do chwili obecnej. Wypadek i jego skutki w postaci doznanych obrażeń, konieczność hospitalizacji, poddania się leczeniu operacyjnemu, rehabilitacji, uzależnienie od osób trzecich, trwające ograniczenia ruchowe oraz będące konsekwencją uszkodzenia mózgu zaburzenia psychiczne, niewątpliwie stanowiły i nadal stanowią źródło ogromnego stresu, zwłaszcza, że powód w chwili wypadku miał 60 lat i był osobą aktywną zawodowo.

Analizując okoliczności faktyczne rozpoznawanej sprawy sąd uznał, że doznana przez powoda w wyniku przedmiotowego wypadku krzywdę rekompensuje kwota 450.000 zł. Mając na uwadze, iż podlegała ona obniżeniu odpowiednio do ustalonego stopnia przyczynienia się poszkodowanego do zaistnienia szkody, zasądzeniu podlegała kwota 180.000 zł, zatem w pozostałym zakresie żądanie zadośćuczynienia, jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Powód dochodził również kwoty **odszkodowania** z tytułu zwiększonych potrzeb w łącznej wysokości 8.470 zł, wskazując, iż składają się na nie koszty opieki osób trzecich oraz koszty zakupu leków, przy uwzględnieniu przyczynienia się powoda do wypadku w maksymalnej wysokości 50% (łącznie koszty opieki – 14.740 zł oraz łączne koszty leczenia neurologicznego – 2.200 zł, tj. po 200 zł miesięcznie za okres od listopada 2014r. do września 2015r.).

Podstawę prawną tego roszczenia stanowi art. 444 § 1 k.c., zgodnie z którym w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Na tej podstawie można domagać się między innymi zwrotu kosztów transportu, kosztów odwiedzin osób bliskich, kosztów szczególnego odżywiania i pielęgnacji w okresie rekonwalescencji, kosztów nabycia specjalistycznej aparatury rehabilitacyjnej, przyuczenia do wykonywania nowego zawodu, czy zwrotu utraconych zarobków. Wydatki te muszą mieć charakter niezbędny i celowy.

Strona powodowa żądała zasądzenia zwrotu kosztów leków za okres od listopada 2014r. do września 2015r.

Powód dowiódł, iż w związku z następstwami przedmiotowego wypadku (w drodze opinii biegłego sądowego neurologa J. B. (2)) uzasadnione koszty zakupu leków (obejmujące okres od czasu wyjścia ze szpitala do dnia wydania opinii, tj. do 20 września 2015r.) wynoszą 200 zł miesięcznie.

Mając powyższe na uwadze oraz zważywszy, że powód został wypisany ze Szpitala im. WAM w dniu 28 października 2014r., koszty leków wyniosły 2.200 zł (zgodnie z żądaniem, za okres od listopada 2014r. do września 2015r., co stanowi okres 11 miesięcy po 200 zł miesięcznie).

Odnosnie kosztów opieki osób trzecich, w świetle zgromadzonego materiału dowodowego, w ślad za opinią biegłych sądowych, Sąd przyjął, że powód w związku z wypadkiem, do którego doszło w dniu 8 sierpnia 2014r., wymagał pomocy osób trzecich (w ślad za opinią biegłego sądowego neurologa) w okresie pomiędzy pobytami w szpitalach tj. od 15.09. – 29.09.2014r. w wymiarze około 10 godzin na dobę (co stanowi 14 dni x 10 godzin dziennie, łącznie 140 godzin), następnie w okresie od listopada 2014r. do marca 2015r. przez około 5 godzin dziennie (co stanowi 5 miesięcy po 5 godz. dziennie, łącznie daje 5 x 30 dni x 5 godz. = 750 godzin), następnie w okresie do sierpnia 2015r. włącznie w wymiarze 3 godzin dziennie (co stanowi 5 miesięcy po 3 godz. dziennie, łącznie daje 5 x 30 dni x 3 godz. = 450 godzin). Po czym w okresie do listopada 2015r. (w ślad za opinią biegłego z zakresu rehabilitacji medycznej) powód wymagał pomocy osób trzecich w wymiarze 2 godzin dziennie (co stanowi 3 miesiące po 2 godz. dziennie, łącznie daje 3 x 30 dni x 2 godz. = 180 godzin), następnie do stycznia 2016r. (w ślad za opinią biegłego psychiatry) należało przyjąć, w świetle zasad doświadczenia życiowego, iż K. D. potrzebował pomocy innych osób w wymiarze 1 godz. dziennie (co stanowi 2 miesiące po 1 godz. dziennie, łącznie daje 2 x 30 dni x 1 godz. = 60 godzin).

Reasumując, powód wymagał opieki osób trzecich przez 1580 godz. Mając na uwadze stawki wynagrodzenia opiekunek społecznych za jedną godzinę pracy, na które powołała się strona powodowa, koszty opieki w tym okresie wyniosły 17.380 zł (1580 dni x 11 zł za godzinę). Uwzględnivszy koszty leków 2.200 zł, koszty związane z usuwaniem następstw wypadku, poniesione przez powoda wyniosły łącznie 19.580 zł. Po uwzględnieniu 60% przyczynienia, do zasądzenia z tego tytułu pozostaje kwota 7.832 zł, w pozostałym zakresie powództwo jako nieuzasadnione podlegało oddaleniu.

Podstawę rozstrzygnięcia o **odsetkach** za opóźnienie stanowił art. 481 § 1 k.c., zgodnie z którym dłużnik, który nie spełnia świadczenia w odpowiednim terminie dopuszcza się opóźnienia i wierzyciel może żądać odsetek za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego.

Stosownie do treści art. 455 k.c. roszczenie wierzyciela wobec dłużnika staje się wymagalne wraz z nadejściem terminu do spełnienia świadczenia. Jeżeli termin ten nie jest oznaczony, ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania.

Należy podkreślić, że roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym staje się wymagalne dopiero po wezwaniu dłużnika do wykonania świadczenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 1973 r., sygn. akt I CR 55/73). Z charakteru świadczenia, którego wysokość ze swej istoty jest trudno wymierna i zależna od szeregu okoliczności związanych z następstwami zdarzenia szkodowego, wynika, że obowiązek jego niezwłocznego spełnienia powstaje po wezwaniu dłużnika i że od tego momentu należą się odsetki za opóźnienie.

Termin wymagalności świadczeń przysługujących poszkodowanemu od zakładu ubezpieczeń z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia określa art. 817 § 1 k.c. w zw. z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. 2003 r., Nr 124, poz. 1152), zakład ubezpieczeń zobowiązany jest spełnić świadczenie w ciągu 30 dni od dnia złożenia przez poszkodowanego zawiadomienia o szkodzie.

O odsetkach od zasądzonych na rzecz powoda kwot sąd orzekł zgodnie z żądaniem.

W niniejszej sprawie poszkodowany pismem z dnia 4 września 2014r., które wpłynęło do ubezpieczyciela w dniu 5 września 2014r., zawiadomił o szkodzie, żądając tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną w związku z wypadkiem krzywdę kwoty 400.000 zł oraz tytułem odszkodowania kwoty 40.000 zł.

Strona powodowa wносиła o zasądzenie odsetek od przyznanej jej tytułem zadośćuczynienia kwoty 75.000 zł oraz tytułem odszkodowania kwoty 5.000 zł od dnia doręczenia pozwanemu odpisu pozwu w niniejszej sprawie, zaś w zakresie pozostałych z tytułu zadośćuczynienia i odszkodowania kwot - od dnia doręczenia pozwanemu pisma rozszerzającego powództwo.

Mając na uwadze, iż żądanie zapłaty zadośćuczynienia oraz odszkodowania zostało zgłoszone pozwanemu w powyżej wskazanym piśmie przedsądownym z dnia 4 września 2014r. (otrzymanym przez pozwanego w dniu 5 września 2014r.), uwzględnwszy 30-dniowy termin na spełnienie świadczenia, zauważyć należy, iż żądanie odsetek w odniesieniu do każdego z roszczeń przypada na datę po powstaniu wymagalności każdego z żądań.

Odpis pozwu został doręczony stronie pozwanej w dniu 9 marca 2015r., zaś za datę doręczenia pisma rozszerzającego powództwo (wobec braku potwierdzenia odbioru przez stronę pozwaną tego pisma) należało uznać dzień 28 lutego 2017r. (odpowiedź strony pozwanej datowana na dzień 28 lutego 2017r.), Sąd orzekł o odsetkach zgodnie z żądaniem, tj. w zakresie przyznanej tytułem zadośćuczynienia kwoty 75.000 zł oraz w zakresie przyznanej tytułem odszkodowania kwoty 5.000 zł od dnia 9 marca 2015 roku do dnia zapłaty, zaś w zakresie przyznanej tytułem zadośćuczynienia pozostałej kwoty, co stanowi 105.000 zł oraz w zakresie pozostałej przyznanej tytułem odszkodowania kwoty, co stanowi 2.832 zł, od dnia 28 lutego 2017 roku do dnia zapłaty.

O **kosztach procesu** sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c., dokonując ich stosunkowego rozliczenia.

Powód został zwolniony od kosztów sądowych w niniejszej sprawie w całości postanowieniem z dnia 23 lutego 2015r.

Łącznie poniesione przez strony koszty procesu stanowią kwotę 9.143,83 zł.

K. D. poniósł koszty procesu w kwocie 3.600 zł (koszty zastępstwa procesowego), natomiast koszty procesu wyłożone przez pozwanego wyniosły łącznie 5.543,83 zł (3.600zł +17 zł, tytułem kosztów zastępstwa procesowego oraz 1.926,83 zł z tytułu wydatków na poczet wynagrodzenia biegłych).

Ponieważ powód wygrał proces w 90 % (przyznane świadczenia wyniosły łącznie 187.830 zł, zaś suma roszczeń, z uwzględnieniem rozszerzenia powództwa, wyniosła 208.470), powinien ponieść koszty procesu w wysokości 914,38 zł (10 % z kwoty 9.143,83 zł), zaś poniósł koszty procesu w wysokości 3.600 zł, Sąd zasądził od pozwanego na jego rzecz tytułem zwrotu kosztów postępowania kwotę 2.685 zł (3.600 zł - 914,38 zł).

W toku procesu, w związku ze zwolnieniem powoda od kosztów sądowych, powstały **nieuiszczone koszty sądowe** w łącznej wysokości 14.363,71 zł, obejmujące opłatę sądową od pozwu w wysokości 10.424 zł oraz wynagrodzenie biegłych sądowych (łącznie 3.939,71 zł). Obowiązkiem ich poniesienia, stosownie do dyspozycji art. 113 ust. 1 i 2 pkt 1 u.k.s.c., należało obciążyć strony, proporcjonalnie do tego w jakiej części każda z nich wygrała i odpowiednio – przegrała proces, co odpowiada kwocie 12.927,34 zł obciążającej stronę pozwaną (która przegrała w 90 %), natomiast, w pozostałej części, stanowiącej kwotę 1.436,37 zł obowiązek poniesienia kosztów procesu, tymczasowo wyłożonych przez Skarb Państwa, spoczywa na powodzie, jako stronie przegrywającej w 10 %.